

Ülevaade 2019. aasta I kvartali puiduturust

Teostaja: OÜ Tark Mets,
Heiki Hepner

Tellijä: Erametsakeskus

Kohila 2019

Puiduhind Eestis ja Soomes

2019. aasta algus on kaasa toonud ümarpuiduhindade languse erametsas. Eriti tugev on olnud hinnalangus okaspuupaberipuidu osas. Teistes sortimentide osas jääb hinnalangus mõõdukaks. Lepapalk on ainus sortiment, mille hind pole aasta algusega võrreldes odavnenud.

Erametsa hinnastatistika järgi langesid 2019. aasta esimeses kvartalis okaspuu palkide hinnad 2-2,5%, kusjuures männipalgid odavnensid pisut rohkem kui kuusepalgid. Aastataguse ajaga võrreldes on hinnatrend teine. 2018. aasta märtsiga võrreldes on hinnamuut standardpalkidel kerges plussis (mänd 1,1%, kuusk 0,6%) ja peenpalkidel kerges miinuses (mänd -0,9%, kuusk -0,4%). 2019. aasta esimese kvartali lõpu seisuga oli keskmine hind erametsa hinnastatistika alusel männipalgil 81,23 €/tm, männipeenpalgil 76,50 €/tm, kuusepalgil 80,08 €/tm ja kuusepeenpalgil 76,26 €/tm (vt joonis 1, tabel 1)¹.

Kui erametsast müüdavate okaspuupalkide hinnad aasta esimeses kvartalis langesid, siis riigimetsast müüdavate okaspuupalkide hinnad jätkasid tõusu: männipalgil 2,2%, männipeenpalgil 10,0%, kuusepalgil 2,4% ja kuusepeenpalgil 5,2%. Eriliselt väärub ehk esile tõsta männipeenpalgi hinda, mis on olnud kõigil kolmel aasta alguse kuul märgatavalt kõrgem kui eelmise aasta kolmel viimasel kuul. 2018. aasta esimese kvartaliga võrreldes on hinnatrend sama, ainult erinevused standardpalgi ja peenpalgi vahel on oluliselt suuremad. Aastaga kallines männipalk 1,6% ja männipeenpalk 10,6% ning kuusepalk 0,7% ja kuusepeenpalk 9,3% (vt joonis 2 ning tabel 2).

Soomes on 2019. aasta esimese kvartaliga okaspuupalkidest ainsana odavnenud männipalk (-1,1%). Teised sortimendid on kallinenud (männipeenpalk 4,8%, kuusepalk 0,6% ja kuusepeenpalk 0,2%). Aastataguse ajaga võrreldes on kõik hinnad korralikult plussis. Enim on aastaga kallinenud männipeenpalk (10,5%). Männipalgi hind on kasvanud 5,8%, kuusepalgil 5,5% ja kuusepeenpalgil 2,0% (vt joonis 3 ja tabel 3).

Lehtpuu jämesortimentide hindadest on kvartaliga kasvanud ainult lepapalgi hind (1,7%). Haavapalk on samal ajal odavnenud 2,2%, kasepalk 1,5% ja kasepakk 0,6%. Aastataguse ajaga võrreldes on kõik hinnad kallinenud. Enim on kallinenud lepapalk (6,0%). Kasepakk on kvartaliga kallinenud 4,0%, kasepalk 3,3% ja haavapalk 1,2%. 2019. aasta esimese kvartali lõpu seisuga oli keskmine hind erametsa hinnastatistika alusel kasepakul 120,94 €/tm, kasepalgil 75,22 €/tm, haavapalgil 43,50 €/tm ja lepapalgil 42,57 €/tm (vt joonis 1 ja tabel 1).

Riigimetsast müüdavatest lehtpuujämesortimentide hindadest on möödunud kolme kuuga ainsana plusspoolel haavapalgi hind (0,4%). Kasepakul on samal ajal hind 1,3% ja kasepalgil 1,5% langenud. Aastataguse ajaga võrreldes on hinnatrend vastupidine. Kasejämesortimendid on väga korralikult kallinenud (kasepakk 12% ja kasepalk 8%) ning haavapalk odavnenud (0,8%) (vt joonis 2 ja tabel 2).

Soomes tõusis 2019. aasta esimese kvartaliga kasepalgi hind 0,7% ja aastataguse ajaga võrreldes 4,9% (vt joonis 3 ja tabel 3).

¹ Puiduturu ülevaate koostamisel on pärast Keskühistu Eramets (edaspidi KÜ Eramets) moodustamist kasutatud ümarpuidu hindade arvutamiseks KÜ Erametsale ettevõtete poolt tehtud hinnapakumisi. Alates 2014. a IV kvartalist on lisatud Eesti Puidumüügikeskuse (EPK) hinnastatistika. Mõlemad hinnastatistikad tuginevad kindlate ettevõtete ostuhindade aritmeetilisele keskmisele. Kui algselt esitleti mõlemat statistikat eraldi, siis alates 2016. aasta algusest on kasutusel ühine hinnastatistika. Et tulemused oleksid varasemate perioodidega võrreldavad, on nad ümber arvutatud kuni 2014. a detsembrini, mil alustati EPK hinnastatistika kogumist. Enne 2014. aasta detsembrist toodud keskmised hinnad tuginevad jätkuvalt ainult KÜ Erametsa hinnastatistikale. Ühise nimena kasutatakse alates 2016. aastast erametsa hinnastatistika.

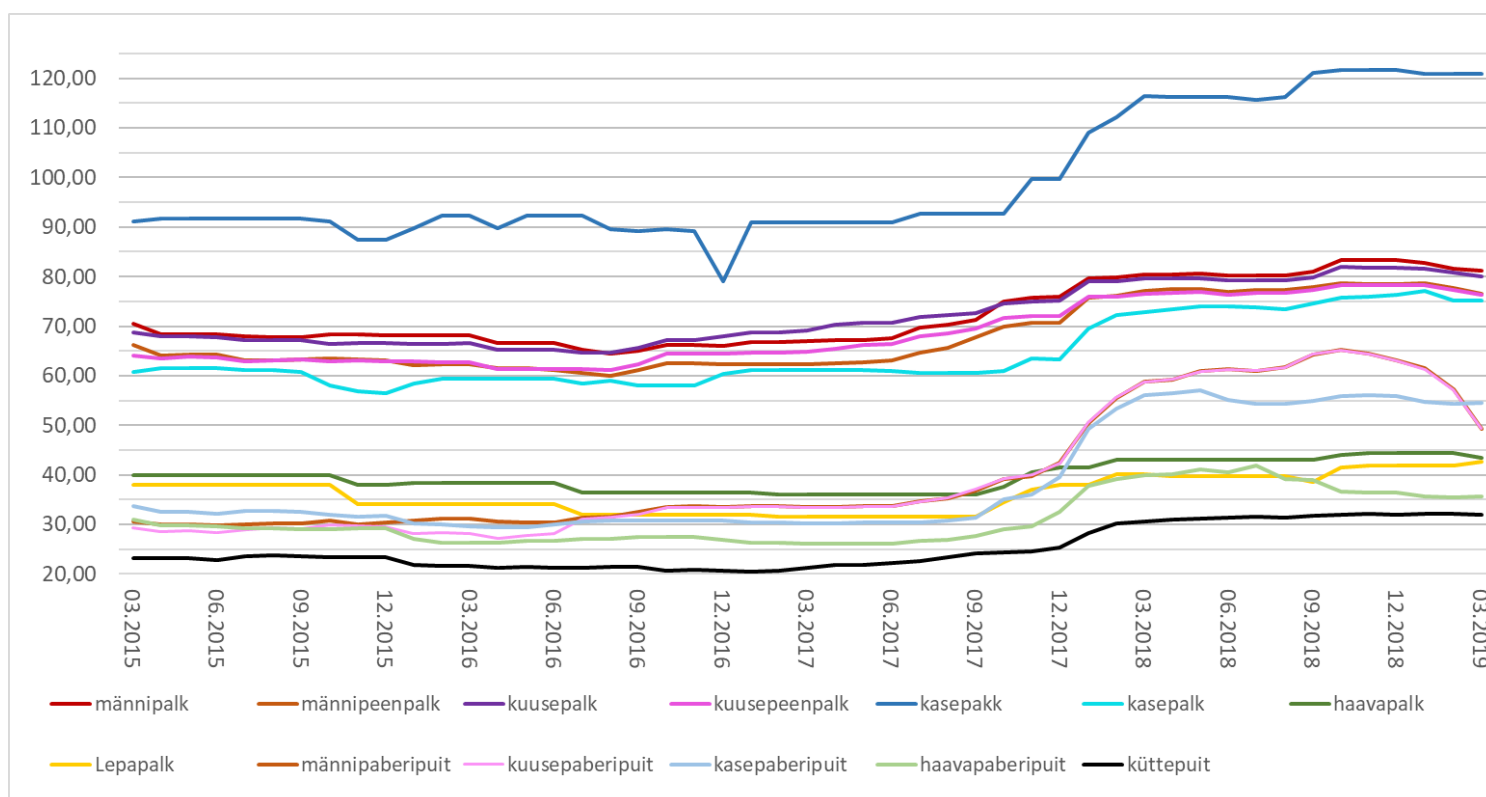
Paberipuiduturul on okaspuupuidu hinnad langenud märgatavalt. Aastavahetuse seisuga võrreldes on männi- ja kuusepuit odavnenud ligi 22%. Kase- ja haavapuit on samal ajal odavnenud ligi 10 korda vähem ehk 2,3%. Eelmise aasta märtsi hindadega võrreldes on hinnatrend sama, ainult okaspuupuit on odavnenud pisut vähem (16%) ja haavapuit selgelt rohkem (ligi 11%). Kasepuidu hinnalangus on ligilähedaselt sama ehk 2,7%. Nii on kallimaks paberipuidu sordiks taas tõusnud kasepuit. Viimati oli see 39 kuud tagasi ehk detsembris 2015. Seisuga märts 2019 maksis tihumeeter männipaberipuitu 49,37 eurot, kuusepaberipuitu 49,37 eurot, kasepaberipuitu 54,63 eurot ja haavapaberipuitu 35,62 eurot (vt tabel 1 ja joonis 1).

Riigimetsast müüdavast paberipuidust on möödunud kvartaliga ainsana odavnenud männipuit (4,4%). Teiste sortide hind on samas suurusjärgus kasvanud (kuusepuit 5,1%, kasepuit 6,6% ja haavapuit 3,6%). Aastataguse ajaga võrreldes on hinnamuut kolmel sordil väga korralikult plussis. Männi- ja kasepuit on aastaga kallinenud enam kui 40% ja kuusepuit enam kui 43%. Haavapuit on aastaga odavnenud enam kui 8%. Riigimetsast müüdavatest paberipuidu sortidest on jätkuvalt kallimaks sordiks männipuit (47,59 €/tm), kuid hinnaerinevused kase- ja kuusepuidu vahel on väikesed (vt tabel 2 ja joonis 2).

Soomes on paberipuidu hinnad jätkanud viimastel kuudel välja kujunenud trendi ning kuust-kuusse kergelt kallinenud. Nii on hinnad aastaalguse seisuga kasvanud kuusepuidul 2,4%, männipuidul 2,9% ja kasepuidul 3,3%. Aastataguse ajaga võrreldes on enim kasvanud kasepuidu hind (14,2%). Männi- ja kuusepuit on samal ajal kallinenud 13,7%. Kallimaks sordiks on kuusepuit (35,57 €/tm) (vt tabel 3, joonis 3).

Tabel 1. Erametsa ümarpuidu hinnad käibemaksuta lõpplaos seisuga märts 2019²

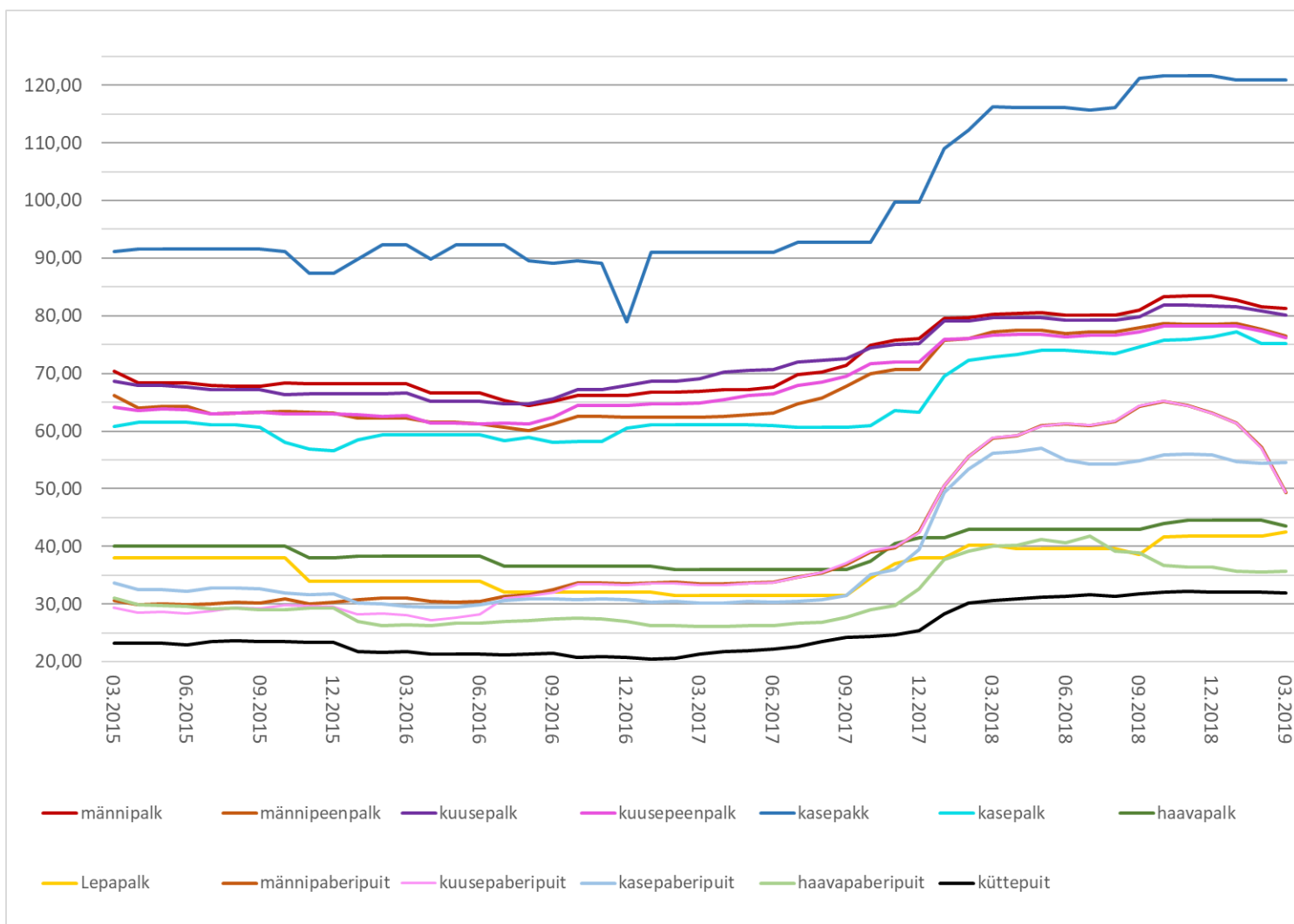
Sort	Hind euro	Hinnamuut võrreldes eelmise kvartali hinnaga	Hinnamuut võrreldes aasta taguse hinnaga
männipalk	81,23	-2,6%	1,1%
männipeenpalk	76,50	-2,5%	-0,9%
kuusepalk	80,08	-2,0%	0,6%
kuusepeenpalk	76,26	-2,5%	-0,4%
kasepakk	120,94	-0,6%	4,0%
kasepalk	75,22	-1,5%	3,3%
haavapalk	43,50	-2,2%	1,2%
lepapalk	42,57	1,7%	6,0%
männipaberipuit	49,37	-21,8%	-16,0%
kuusepaberipuit	49,37	-21,7%	-16,0%
kasepaberipuit	54,63	-2,3%	-2,7%
haavapaberipuit	35,62	-2,3%	-10,9%
küttepuit	31,87	-0,6%	4,1%

Joonis 1. Erametsa puidu hinnad ilma käibemaksuta suuremate ettevõtete lõpploahindade alusel³

² Hinnastatistika aluseks on KÜ Erametsale ja EPK-le ettevõtete poolt pakutud sortimentide aritmeetilised keskmised lõpploahinnad.

³ Hinnastatistika aluseks on KÜ Erametsale ja EPK-le ettevõtete poolt pakutud sortimentide aritmeetilised keskmised lõpploahinnad.

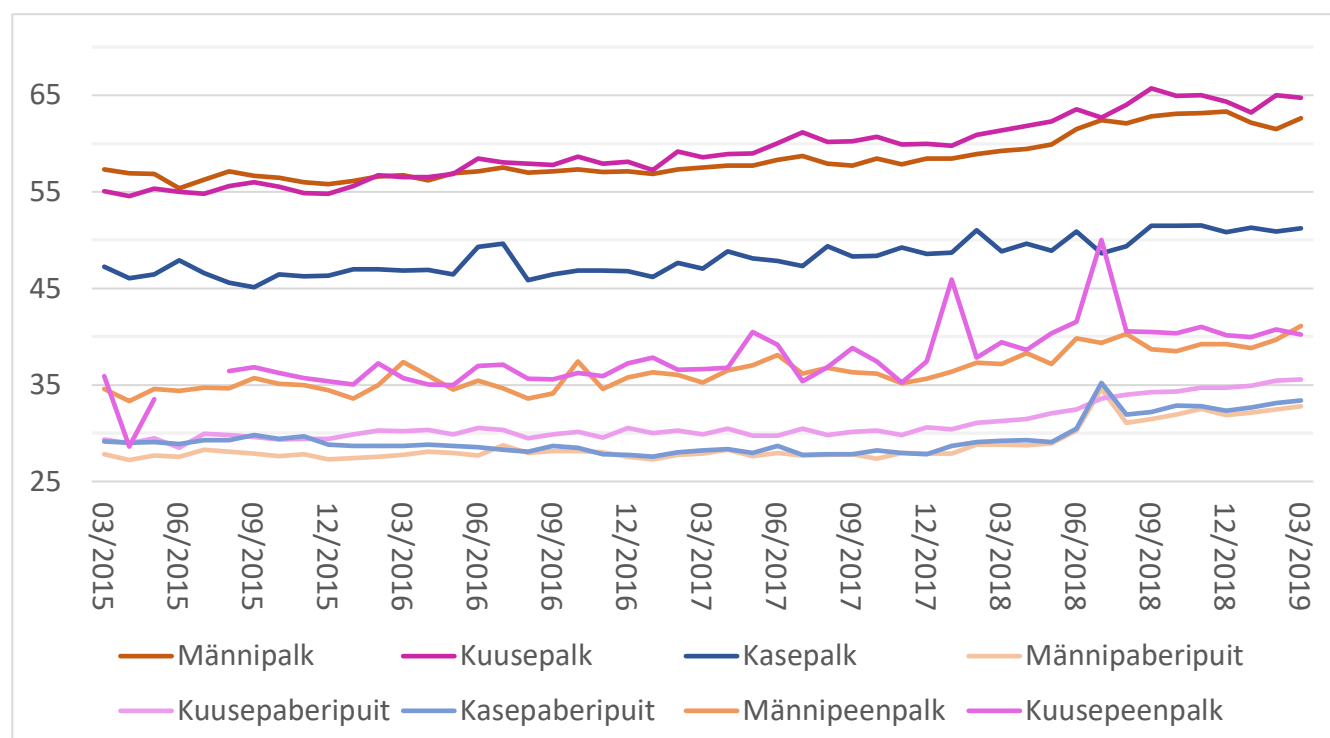
Joonis 2. RMK puiduhinnad vahelaos (metsas laoplatstil) ilma käibemaksuta (allikas RMK)⁴

Tabel 2. RMK sortimentide vahelaohinnad ja nende muutumine seisuga märts 2019 (allikas RMK)

Sortiment	Vahelaohind €/tm ilma käibemaksuta	Hinnamuut võrreldes kolme kuu hinnaga	võrreldes taguse	Hinnamuut võrreldes eelmise aasta sama aja hinnaga
Männipalk	78,94	2,2%		1,6%
Männipeenpalk	67,17	10,0%		10,6%
Kuusepalk	78,04	2,4%		0,7%
Kuusepeenpalk	65,61	5,2%		9,3%
Kasepakk	122,40	-1,3%		12,0%
Kasepalk	71,07	-1,5%		8,0%
Haavapalk	42,43	0,4%		-0,8%

⁴ Paberipuidu hind kujuneb männi-, kuuse- ja kasepuidu hinna aritmeetilise keskmise järgi.

Männipaberipuit	47,59	-4,4%	40,3%
Kuusepaberipuit	46,52	5,1%	43,4%
Kasepaberipuit	46,59	6,6%	40,4%
Haavapaberipuit	21,46	3,6%	-8,4%
Küttepuit	25,31	9,9%	18,7%
Keskmine	54,42	0,4%	16,6%
Hakkpuit ⁵	33,95	14,6%	21,2%

Joonis 3. Soome keskmised ümarpuiduhinnad vahelaos⁶ (allikas Luke, METLA)

Tabel 3. Puiduhindade muutumine Soomes seisuga märts 2019⁷ (allikas Luke)

	Männi- palk	Kuuse- palk	Kase- palk	Männi- paberipuit	Kuuse- paberipuit	Kase- paberipuit	Männi- peen- palk	Kuuse- peen- palk
Puiduhind €/tm	62,63	64,74	51,2	32,77	35,57	33,38	41,11	40,23
Võrreldes 3 kuu taguse ajaga	-1,1%	0,6%	0,7%	2,9%	2,4%	3,3%	4,8%	0,2%
Võrreldes eelmise aasta sama ajaga	5,8%	5,5%	4,9%	13,7%	13,7%	14,2%	10,5%	2,0%

⁵ Lõpplaohind

⁶ Hankintahinnat (vahelaohinnad)

⁷ Hankintahinnat (vahelaohinnad)

Küttepuidu hinnad

Küttepuiduturul ületas küttepuidu hind möödunud aasta novembris esmakordselt 32 euro piiri ning pidas sellest tasemest kõrgemal vastu tänava aasta veebruarini. Märtsis langes hind taas alla 32 euro. Tihumeeter küttepuitu maksis märtsis 31,87 eurot ning aasta algusega on hind odavnenud 0,6%. Eelmise aasta märtsiga võrreldes on tänavune hind 4,1% kõrgem (vt tabel 1 ning joonis 1 ja 4).

Riigimetsast müüdav küttepuit on viimase kolme kuuga ligi 10% kallinenud. Aastataguse ajaga võrreldes on hind kasvanud ligi 19% (vt tabel 2 ja ning joonis 2 ja 4). RMK poolt koju toodav eratarbijale mõeldud küttepuidu hind muutus 1. märtsi seisuga. Kuni 10 tm küttepuidu koguse tarnimisel kasvas hind ca 8%, 24 tm koorma tarnimisel aga 10-11% sõltuvalt sellest kas on tegemist okaspuu- või lehtpuupuiduga (vt tabel 7).⁸ RMK poolt müüdava hakke hind on viimase kvartaliga langenud 0,4%, kuid 2018. aasta märtsiga võrreldes on hind enam kui 16,4% kasvanud. Märtsis 2019 maksis tihumeeter haket riigimetsas 33,95 eurot, mis teeb puistekuupmeetri hinnaks 12,21 eurot (vt tabel 2 ja joonis 6).⁹

Soomes on küttepuidu hind 2018. aasta neljandas kvartalis kolmanda kvartaliga võrreldes 1,5% kasvanud. 2017. aasta neljanda kvartaliga võrreldes oli küttepuidu hind 2018. a neljandal kvartalil 4,3% kõrgem. Kasvas ka keskmine energiapuidu hind. 2018. aasta neljanda kvartali hind kasvas kolmanda kvartaliga võrreldes 6,3% ja 2017. aasta neljanda kvartaliga võrreldes 1,7%. Trastiliselt odavnens 2018 aasta lõpus kännupuit (86%) (vt tabel 7 joonis 5).

Puidu varumis- ja transpordikulud

Erametsa hinnastatistika tugineb lõpplaohindadel. Kui metsaomanik soovib välja arvutada kännuraha (kasvava metsa müügi hinda), siis tuleks lõpplaohinnast maha lahutada puidu varumiskulud (raiumine ja kokkuvedu) ning autotransport lõpplattu (tarbija juurde) ehk väljaveokulud. Varumiskulud sõltuvad paljudest aspektidest nagu näiteks: raielangist, raieviisist, valitud tehnoloogiast, asukohast metsatee suhtes jne (vt tabel 4). Seega on iga langi varumiskulud unikaalsed.

Transpordikulu sõltub eelkõige lõpplao kaugusest (teekonna pikkusest), eeldusel, et sõidetakse täiskoormaga. Nii võib tekkida olukord, kus 2-3 eurot odavama lõpplaohinna aga väiksema veokaugusega, on kännuraha suurem, mis metsaomanikule lõpuks jääb. Koorma suuruse roll tuleb hästi esile RMK küttepuidu müügihindades (vt tabel 6), kus väiksema kohale toodud koguse eest tuleb tarbijal maksta tihumeetri kohta rohkem.

Varumis- ja transpordikulu määramiseks on kasutatud nii metsaühistute kui ka ekspertarvamusi. Nii võib praegu hinnata varumiskulude suuruseks keskmiste raielankide korral 14,5-17 €/tm, millele tuleks lisada transpordikulu 8-8,5 €/tm.

⁸ RMK 20.04.2019

⁹ Alates 2013. a hakkas ka RMK oma hinnastatistikas hakkpuiduhinda näitama, teisendades puistekuupmeetrid koefitsiendiga 2,78 tihumeetriteks.

Tabel 4. Võrdlustabel mõnedest aspektidest, mis mõjutavad varumis- ja transpordikulu

Odavam varumis- ja transpordikulu	Kallim varumis- ja transpordikulu
Suur raielank	Väike raielank
Kuiv kasvukoht	Märg kasvukoht
Uuendusraie (lageraie, turberaie)	Hooldusraie (harvendusraie, sanitaarraie)
Lageraie	Turberaie, harvendusraie, sanitaarraie
Harvestriraie	Raie saameestega
Jäme mets	Peenike mets
Raie alusmetsa raiumata	Raie koos alusmetsa raiega
Tugev kokkuveotee	Pehme kokkuveotee
Lank asub metsatee läheduses (lühike kokkuvedu)	Lank asub metsateest kaugel (pikk kokkuvedu)
Lõpptarbija asub lähedal	Lõpptarbija asub kaugel
Autokoorem on täis	Autokoorem on poolik

Tabelist 5 võib näha, et negatiivset hinda keskmise hinnastatistika järgi ei ole. Küll aga võib tegelik hind nulli lähedale langeda küttepuidu müügil, kui varumis- ja transpordikulud osutuvad keskmisest oluliselt kõrgemaks (näiteks väga peenike mets, harvendusraie, pikk kokkuvedu ning lõpptarbija on kaugel). See tähendab, et sisuliselt metsaomanik selliselt raielt kohest majanduslikku tulu ei saa. Aga isegi kui mõne sortimendi kännuraha tuleb nulli lähedane või negatiivne, tuleks raielanki tervikuna hinnata, arvutada kõikide sortimentide kännuraha kokku ja siis otsustada, kas tasub müüa või ei.

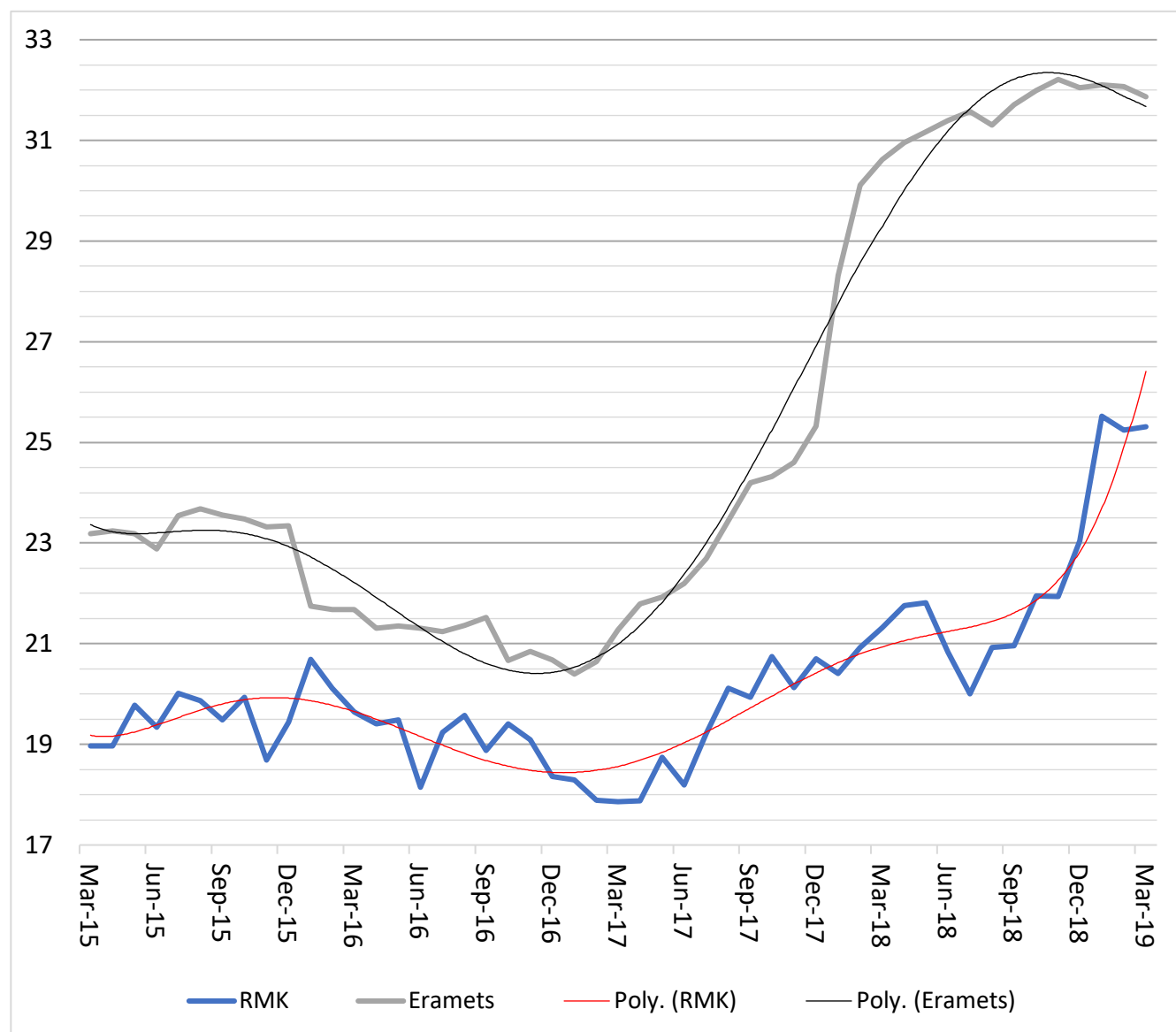
Tabel 5. Keskmise kännuraha seisuga märts 2019¹⁰

Sortiment	Keskmise kännuraha vahemik €/tm	
	miinimum	maksimum
männipalk	55,7	58,7
männipeenpalk	51,0	54,0
kuusepalk	54,6	57,6
kuusepeenpalk	50,8	53,8
kasepakk	95,4	98,4
kasepalk	49,7	52,7
haavapalk	18,0	21,0
Lepapalk	17,1	20,1
männipaberipuit	23,9	26,9
kuusepaberipuit	23,9	26,9
kasepaberipuit	29,1	32,1
haavapaberipuit	10,1	13,1
küttepuit	6,4	9,4

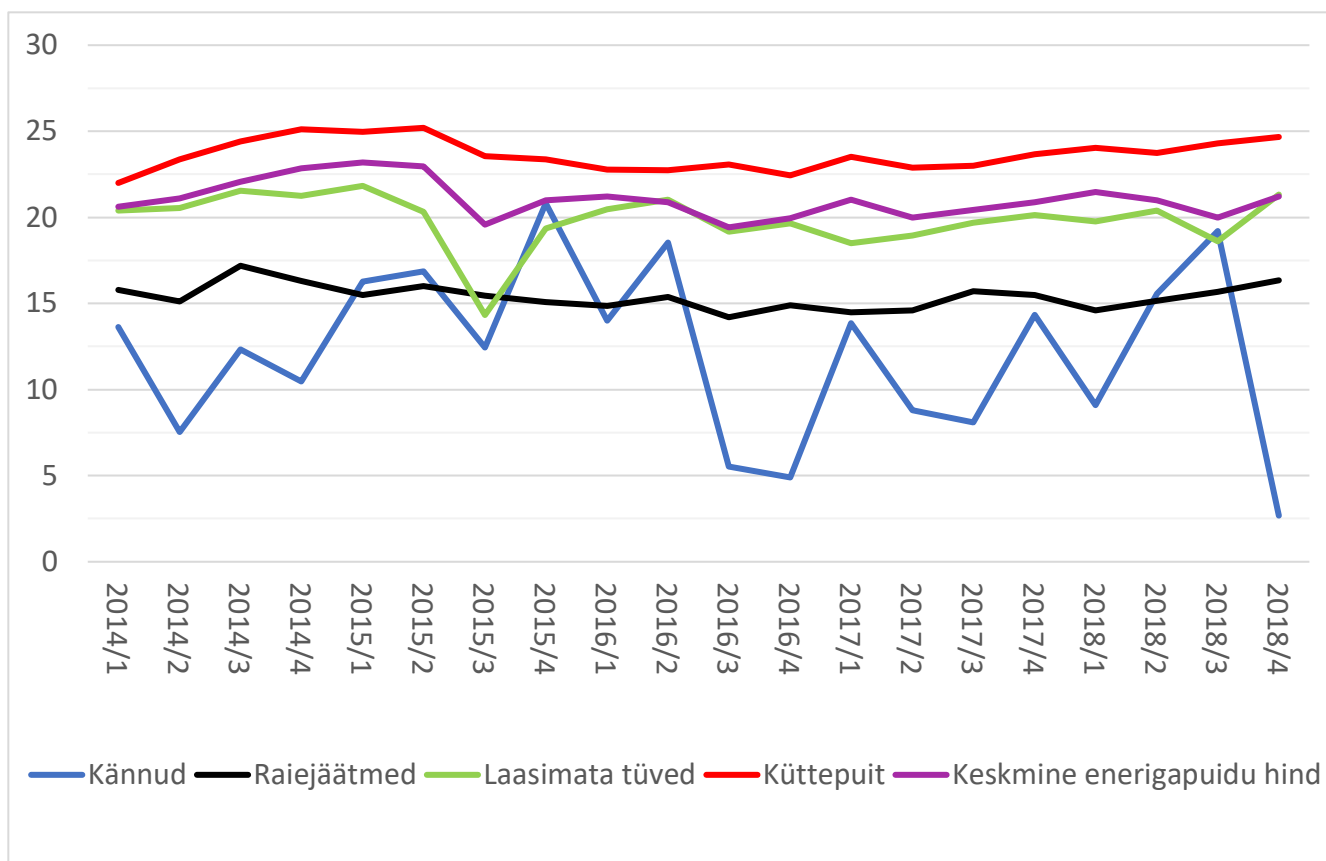
¹⁰ Arvutuse aluseks on erametsa hinnastatistika lõpplaohinnad seisuga september 2018

Tabel 6. RMK küttepuidu müügihinnad (€/tm) koos kohale toomisega ja käibemaksuga (allikas RMK)

Küttepuidu hinnad koos kojutoomisega	Hind alates 01.03.2019		Hind 20.06.2018-01.03.2019		Hind enne 20.06.2018	
	10 tm	24 tm	10 tm	24 tm	10 tm	24 tm
Lehtpuu	49,32	38,64	45,42	34,74	40,14	31,14
Okaspuu	50,52	39,84	46,80	36,12	42,00	33,00

Joonis 4. Küttepuidu hinnad käibemaksuta. RMK-l vahelaohind (metsas tee ääres laoplatsil), erametsal lõpplaohind (allikas: RMK, KÜ Eramets, EPK)

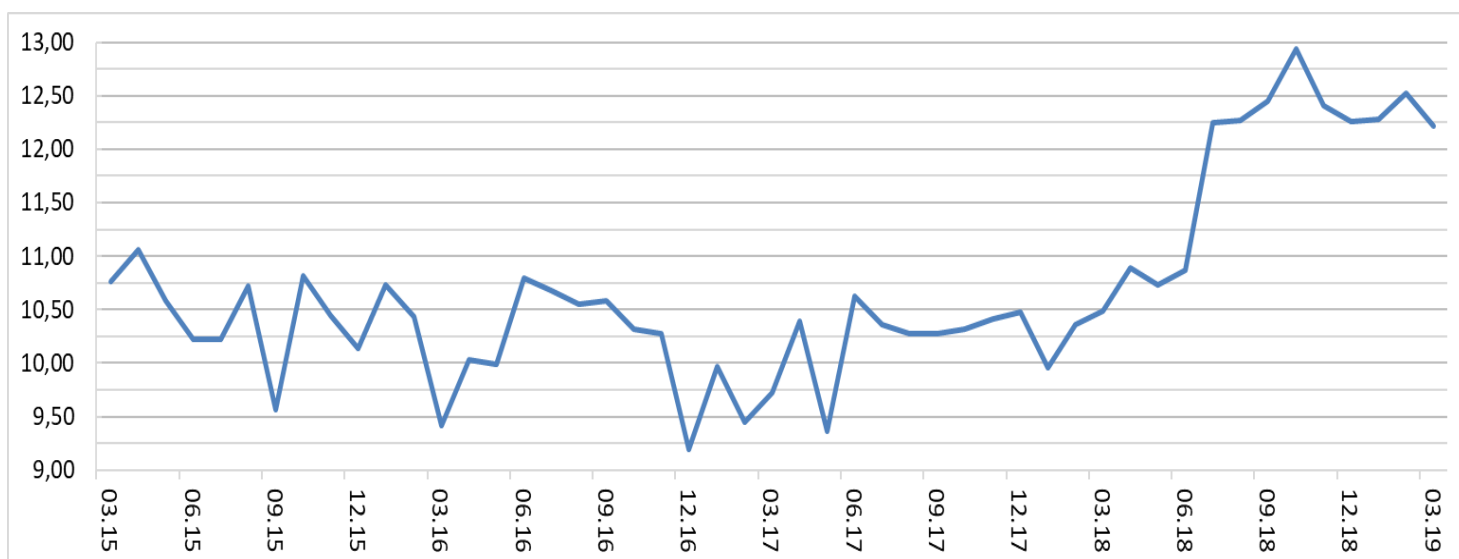

Joonis 5. Energiapuidu hinnad Soomes (allikas Luke)

Tabel 7. Energiapuu hinnad Soomes seisuga 4. kvartal 2018 (allikas Luke)¹¹

	Kännud	Raiejäätmed	Laasimata tüved	Küttepuit	Keskmine energiapuidu hind
Puidu hind €/tm	2,68	16,34	21,33	24,67	21,22
Võrreldes eelmise kvartaliga	-86,0%	4,2%	14,6%	1,5%	6,3%
Võrreldes aastataguse ajaga	-81,3%	5,5%	6,0%	4,3%	1,7%

¹¹ Vahelaohinnad (hankitahinnat)

Joonis 6. RMK hakke puistekuupmeetri lõpplaohind käibemaksuta eurodes (allikas: RMK)

Kütuste hinnad maailmaturul

2019. aasta esimese kvartali nafta hind odavnes 2018. aasta neljanda kvartaliga võrreldes 3,0%.¹² Samal ajavahemikul tugevnes dollar euro suhtes 0,5%¹³ ning küttepuut kallines 1,8%.¹⁴ Tänu nafta odavnemisele ja puiduhinna tõusule ning vaatamata dollari tugevnemisele on puidu konkurentsivõime nafta suhtes kolmandas kvartalis 4,2% langenud. 2018. aasta märtsiga võrreldes on puidu konkurentsivõime nafta suhtes langenud 13,4% (vt jooniseid 7 ja 8).¹⁵

Toornafta hind jätkas märtsis stabiilset tõusu. Kuu keskmiste hindade võrdluses kujunes hinnatõusuks 4,0%, mis tegi märtsi keskmiseks hinnaks 67,03 dollarit barrelist. Kuu sulgemishindade võrdluses tõusis märtsis toornafta barreli hind 3,6% ehk 68,39 dollarini. Nafta hinnad püsisid tõusval teel tänu OPEC-i lubadustele tõsta tootmispiiranguid ning poliitilise ebastabiilsuse tõttu Venezuelas ja USA eestvedamisel rakendatavate sanktsioonide tõttu Iraanis.

Gaasihind aga märtsis langes. GasPooli hind langes 12,5% ehk 16,15 euronit megavatt-tunnist ja TTF-i hind 13,4% ehk 15,65 euronit megavatt-tunnist. Gaasihinna languse põhjustasid soojenev ilm ning hooaeg, mis langetab oluliselt nõudlust gaasi järele.¹⁶

Märtsis kukkus elektri hind ootamatult sooja ilma tõttu märgatavalt. Võrreldes veebruariga langes elektri hind Eestis 15,2% ehk 40,10 euronit megavatt-tunnist, Soomes 14,5% ehk 40,01 euronit, Lätis 15,3% ehk 40,07 euronit ja Leedus 14,9% ehk 39,99 euronit megavatt-tunnist.¹⁷

¹² Aritmeetiline keskmine hind, mis on arvatud keskmiste nädala hindade alusel.

¹³ Aritmeetiline keskmine hind, mis on arvatud keskmiste nädala hindade alusel.

¹⁴ Arvatud kuude aritmeetilise keskmise hinnana.

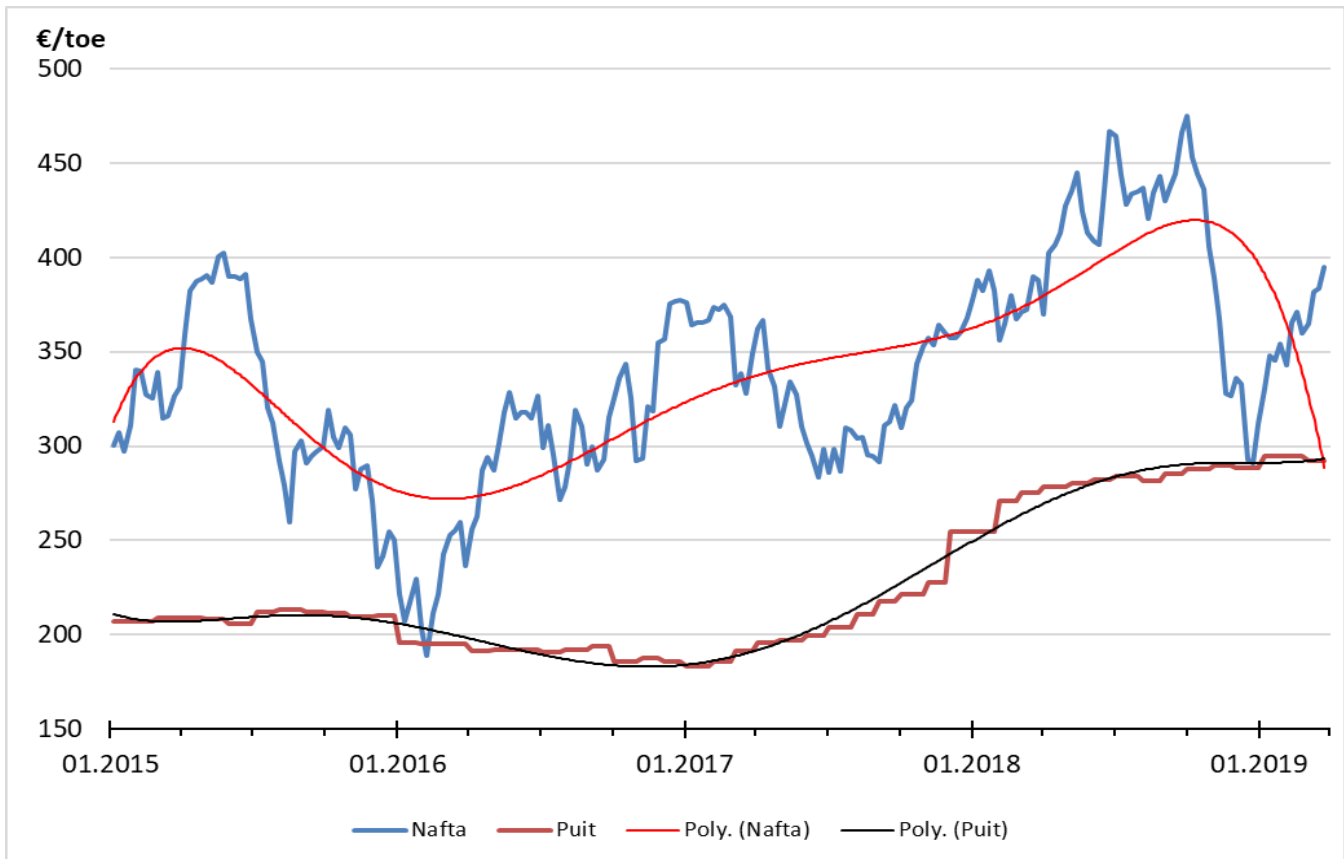
¹⁵ www.plus500.ee

¹⁶ Eesti Energia 22.04.2019 <https://www.energia.ee/et/uudised/turulevaated/-/newsv2/2019/04/16/nafta--ja-gaasiturgude-olukord-martsis>

¹⁷ Eesti Energia 22.04.2019

Joonis 7. Nafta hind nädala keskmiste hindade alusel (allikas www.plus500.ee)

Joonis 8. Nafta ja puidu hinna võrdlus. Võrdluse tegemisel aluseks võetud: 1 barrel naftat võrdub 0.136 t naftat võrdub 0,136 toe; 1t puitu võrdub 2 tm puitu võrdub 0,22 toe (allikas: nafta hind nädala keskmised hinnad www.plus500.ee, puiduhind kuu keskmine hind erametsa hinnastatistika)

Uudiseid metsandusest ja puidutööstusest

SEB majandusanalüütiku Mihkel Nestori hinnangul jääb välisnõudluse kasv 2019. aastal tagasihoidlikuks. „Suurt pilti“ Euroopas mõjutab enim olukord Saksamaal. Sealse ekspordikeskse majandusmudeli probleemidest kõneleb juba kolm kuud kestnud langus tööstustoodangus. Veel otsesemalt mõjutab eksportijate väljavaadet olukord Soomes ja Rootsis, kuhu mullu müüdi 30% Eestis toodetud kaupadest. Pärast mitut aastat tugevat kasvu on Põhjamaade majanduskeskkond jahenemas, mis väljendub nii SKP numbrites kui oluliselt aeglasema kasvuga impordinõudluses. Spetsiifiliseks riskiks on nõrgenenud kinnisvaraturg, mis on olnud viimastel aastatel üks Eesti Põhjamaade-suunalise ekspordi peamised vedajaid.¹⁸

2018. aastal ületas Eesti puidu ja puittoodete eksport juba teist aastat järjest 2 miljardi euro piiri. Kui puitehitised viiakse Skandinaavia riikidesse ja Kesk-Euroopasse, siis saematerjali eksporditakse palju ka Aasiasse ja Austraaliasse. Suuremad eksporditavad puittoodete kaubagrupid oli: puidust kokkupandavad ehitised (17%), saematerjal (13%), puidust ehitusdetailid (13%), puitmööbel ja selle osad (11%), ümarpuit (8%), graanul (7%), puit pidevprofiiliga (6%), vineer (4%). Rahalises mahus eksporditakse kõige enam Skandinaavia maadesse ja Saksamaale ehk sinna, kuhu lähevad ehitised. Puittoodete impordist olid suurimad kaubagrupid, mida Eestisse mullu toodi: saematerjal (41%), paber ja papp (15%), puitmööbel ning selle osad (8%). Suurimad impordiriigid olid Venemaa, Soome ja Läti.¹⁹

Statistikaameti andmetel suurenes kaupade eksport 2019. aasta veebruaris võrreldes eelmise aasta veebruariga 4% ja import 5%. Ekspordi kasvu mõjutasid puidu ja puittoodete ning kokkupandavate puitehitiste väljavedu. Kaupade ekspordist veebruaris moodustasid puit ja puittooted 12%.²⁰

7. märtsi koosolekul kinnitas RMK nõukogu 2018. aasta auditeeritud majandusaasta aruande, mille kohaselt ulatus RMK möödunud aasta käive 209,1 miljoni (2017. aastal 174,8 miljonit) ja ärikasum 88,9 miljoni (2017. aastal 48,8 miljonit) euroni. Nõukogu tegi ettepaneku maksta dividendidena riigieelarvesse 41,6 miljonit eurot ehk pool teenitud kasumist. Lõviosa tuludest teenis RMK puidu müügist. 2018. aastal ulatus puidu müügi maht 3,7 miljoni kuupmeetrini, mis on aasta varasemaga võrreldes 100 000 kuupmeetri võrra vähem. Kaubagruppide võrdluses jagunes müüdud puit järgmiselt: palk 49%, paberipuit 32%, küttepuit 15% ja hakkpuit 4%. Kuna puiduturul näitavad hinnad langustrendi, prognoosib RMK 2019. aastaks 203,4 miljoni suurust käivet, kasumit plaanitakse teenida 51,9 miljonit eurot.²¹

Metsakinnistute ostmise, metsa ülestöötamise ja ümarpuidu müügiga tegeleva Metsagrupp OÜ käive ja kasum näitasid möödunud aastal muljet avaldavat kasvu, selgub Äripäeva Infopanga andmetest. Aruandest selgub, et ettevõtte puhaskasum pea kahekordistus aastaga ja oli 7,75 miljoni eurot. Ettevõtte juhatuse liige Urmas Rahnel selgitas, et kasumi suur kasv tuleb ühelt poolt varade õiglasest ümberhindamisest, aga teisalt ka suurenenud müügist ning kõrgemast puidu hinnast. Alanud aastat ta nii heaks aga ei hinda, sest nõudlus ja hinnad on langenud. “Ärevusega vaatame, mis aasta lõpuks

¹⁸ Metsamajandusuudised.ee, 18.03.2019

¹⁹ Postimees/ Maaelu 28.03.2019

²⁰ Põllumajandus.ee, 09.04.2019

²¹ RMK, 07.03.2019

saab,” lisas ta. Samas pole langus tema sõnul üllatuslik, hinnad olid tükk aega väga kõrgel ning korrektsooni oligi oodata. Ta lisas, et Põhjamaades on olnud raiumiseks soodne talv, mistõttu ei vajata enam nii palju Eesti puitu. 2018. aastal oli Metsagrupi müügitulu 8,65 miljonit eurot, kasvades 2017. aastaga võrreldes ligi 60%. Müüdi üksnes omaraiest saadud puitu.²²

Tartu vineeritootja Tarmeko investeerib 3 miljonit eurot tootmise laiendamisse ja automatiseerimisse ning uus 5000 ruutmeetriteline tehasehoone valmib suveks. Uude tehasesse kolib painutatud vineerist mööblidetaile ja mööblit tootev OÜ Tarmeko LPD. Töötajate arv väheneb veidi, selgitas Tarmeko Grupi üks juhte Jaak Nigul. Kuigi välispartnerite juures oli juba eelmise aasta lõpust nõudluse langust tunda, peab Tarmeko ennast nišitegijaks ega võistle suurtega, mis tõttu loodetakse ka see langus üle elada. Tarmeko LPD ja Tarmeko Spooni toodangust ligi 80 protsenti läheb piiri taha, sihtriike on 38. „Teeme välismaistele tippfirmadele kõige keerulisemaid mööbliosi, painutatud vineerist detaile,“ ütles Jaak Nigul.²³

Akso-Haus OÜ on kiirelt arenev ettevõtte. Ettevõtte juhatuse liige Jana Reitsakas näeb lähiaastatel suurt potentsiaali moodulitest puitmajade ehitamisel. Peamiselt on Akso-Haus tootnud sotsiaalobjekte ekspordiks. Nende käe all on valminud koolid, lasteaiad, eakatekodud. Reitsakase sõnul enamus maju läheb riigist välja. Eesti jaoks ehitatud ühiskondliku hoonena saavad nad oma referentsides välja tuua Kuusalu lasteaia. Akso-Haus OÜ 2017. aasta käive oli 15,3 mln eurot, kasvas aastaga 38% ja ärikasum oli 0,7 mln eurot. Põhilised eksporditurud on Soomes ja Rootsis. Akso-Hausil on Reitskase sõnul tulemas hea aasta ning soovitakse liikuda ka eramajade ja suvilate tootmisse. 2019. aastaks selles sektoris veel suurt tulu ei oodata, pigem oodatakse tellimuste kasvu 2020. aastal.²⁴

Energiaettevõtte Adven on koostöös Saue vallaga rajamas Saue linna uut kaasaegset hakkpuidul töötavat katlamaja. Ehitustöödega alustati juba märtsi lõpus ja sügiseks valmival katlamajal on 3 MW võimsusega katel.²⁵

Läti puiduturg on meiega sarnases seisus – hinnad on head ja nõudlus kõrge. Siiski nendivad ka lätlased, et paberipuiduturul on „pidu läbi“. Skandinaavias on nõudlus kukkunud, sadamates on laod materjali täis ning hinnalangus on olnud järsk – sügise 60 euro juurest on nüüdseks kukunud 44 euroni. Hinnalanguse jätku nähakse vähemalt aasta esimeses pooles, kui paberipuidu hinnaks ennustatakse lausa 35 eurot/tm. Paberipuidu hinnalanguse tagajärjel nähakse võimalikku langust ka küttepuidu turul, sest osa paberipuidu kvaliteediga materjali ei ole enam tulus kaugele sadamasse vedada. Juba on näha ka puiduhakke hinnalangust kohalikes katlamajades, samas on pelletitootmiseks sobiva hakke hind püsinud samal tasemel. Lätlaste hakkepuiduturgu hoiab üleval kõrge ekspordi osakaal, suur osa sealsest hakkepuidust jõuab Taani katlamajadesse. Metsa ülestöötamise kulud on Lätis sarnased Eestile või veidi madalamad, jäädes lageraiete puhul 13-15 euro kanti. Samas peavad lõunanaabritest metsaomanikud enam maksma transpordi pealt, mille kulu on umbes 9 eurot tihumeetri kohta. Igors Krasavcevs, kes jälgib nii Läti kui ka lähiriikide hinnatrende nentis, et kuigi Baltimaad asuvad väga lähestikku, võib puiduturg olla riigiti väga erinev. Näiteks praegugi, kui Eestis ja Lätis paberipuidu hinnad langevad, on Leedus olukord stabiilne tänu Poolas rajatud uuele plaaditehasele.²⁶

Euroopa on hädas metsakahjustustega. Kui eelmistel aastatel on ülekaalus olnud tormi- ja lumekahjustused, siis nüüd on põhimureks tõusmas üraskikahjustused, mis reeglina liiguvadki tormi- ja lumekahjustuste järel. Eelmise aasta põud põhjustas lisaks veel mitmel pool suuri metsatulekahjusid,

²² EMK, 18.04.2019

²³ Metsamajandusuudised.ee, 13.03.2019

²⁴ Metsamajandusuudised.ee, 15.03.2019

²⁵ Metsamajandusuudised.ee, 15.03.2019

²⁶ EMK, 05.03.2019

millest erakordsena paistis silma Rootsi. Metsatulekahjude poolt sai Rootsis kannatada ümmarguselt 2 mln tm puitu, millele lisandub 3-4 mln tm üraskite poolt kahjustatud puitu.²⁷ Saksamaal hinnatakse üraskikahjustuse suuruseks 2018. aastal 13 mln tm puitu, mis ületab 2017. aasta enam kui kahekordselt.²⁸ Austrias Salzburgi Liidumaal on tänavuse talve lume poolt põhjustatud metsakahjustuse suuruseks hinnatud enam kui 300 000 tm. Kahjude rahaliseks suuruseks hinnatakse 7 mln eurot.²⁹ 2018. aasta kahjustatud puidu mahuks Austrias hinnatakse 9,5 mln tm. 9,5 mln tm-st moodustab üraskikahjustus 5,2 mln tm (kasv 48%) ja tormikahjustused 4,3 mln tm (kasv 19%).³⁰ Tšehhi metsaametkond *Lesy České Republiky* teatab, et torm „Eberhard“ põhjustas 10 märtsil Tšehhi riigimetsas umbes 1 mln tm ulatuses kahjustusi, mille majanduskahju on umbes 500 mln CZK (ca 19,5 mln €).³¹ Teiste metsaomanike kahjustuste ulatuse osas hetkel veel täpsem info puudub.³² Saksamaal Saksi Liidumaal põhjustas torm „Eberhard“ metsakahjustusi poole miljoni tihumeetri ulatuses. Kui siia juurde lisada talvised lumemurrud, ulatub metsakahjustuste kogumaht 0,7 mln tm-ni. Lisakahjustustena prognoositakse 2020 aasta keskpaigaks veel ca sama suurt üraskikahjustust. Viimastel aastatel on Saksimaad tabanud ka 2017. aasta sügisel suur tormimurd, mil metsakahjustused ulatusid 4 mln tm-ni.³³

Norras raiuti tänavu esimeses kvartalis 3,06 mln tm, mis ületab eelmise aasta tulemust 5,7%. Tegemist on läbi aegade suurima esimese kvartali raiemahuga. Senine rekord pärines 2017. aastast.³⁴

Rootsi ettevõtte *Södra* teatab, et realiseeris 2019. aasta esimeses kvartalis 4,6 mln tm ümarpuitu ja 0,476 mln m³ saematerjali ja teisi puidutooteid, millega ületati ka eelmise aasta tase.³⁵

Soome *Metsä Group* kavandab ehitada Rauma tselluloositehase lähisteleväntööstusele männipalki kasutava saeveski, mille aastane maht oleks 750 000 m³ aastas.³⁶

Kui Poola saematerjali tootmine vähenes märtsis 1% ja märtsikuu tootmiskaht oli 266 000 m³,³⁷ siis Venemaal see kasvas 2,2% ja märtsikuu tootmiskaht oli 2,4 mln m³.³⁸

Rootsis oli riigi keskmine kuusepalgi hind esimeses kvartalis 561 SEK/tm (52,75 €),³⁹ mis tähendab 1,4% langust võrreldes 2018. aasta neljanda kvartaliga.⁴⁰ Tänu suuremale pakkumisele on Austrias kuuse palgi hind alates 1. aprillist langenud kuni 10 €/tm. Tänu suurele kuusepuidu ülepakkumisele on ka männipuidu ostmise märgatavalt vähenenud.⁴¹

Põhja-Venemaal tegutsev *Titan Group* teatab, et on tänavu esimeses kvartalis võrreldes 2018. aasta sama ajaga 41% enam ümarpuitu raiunud ning kvartali raiemaht oli 1,09 mln tm. *Titan Groupi*

²⁷ EUWID, 18.04.2019

²⁸ EUWID, 04.04.2019

²⁹ EUWID, 26.04.2019

³⁰ EUWID, 18.03.2019

³¹ Eesti Panga kurss 30.04.2019

³² EUWID 19.03.2019

³³ EUWID 14.03.2019

³⁴ EUWID, 29.04.2019

³⁵ EUWID, 26.04.2019

³⁶ EUWID 26.04.2019

³⁷ EUWID 26.04.2019

³⁸ EUWID 23.04.2019

³⁹ Eesti Panga kurss 30.04.2019

⁴⁰ EUWID 18.04.2019

⁴¹ EUWID 15.04.2019

koosseisu kuuluvate ettevõtete, saeveski *25-Group* ja tselluloosi- ja paberitehase *Archangelsk PPM*, ümarpuidu tarbimine oli tänavu esimeses kvartalis 1,29 mln tm, mis tähendas 12% kasvu.⁴²

Kokkuvõtteks

Pea kõikide enamkaubeldavate sortimentide hinnad on erametsas langenud. Ainult haavapalgi hind on pisut kasvanud. Paberipuidu, eriti okaspuupaberipuidu, hinnalangust võimendavad vähenenud müügivõimalused. Kasepaberipuidu hinna langus ei ole seni olnud nii suur, kuid kuna müügi võimalused on ka siin ahenenud, siis suure tõenäosusega langeb hind teise kvartali jooksul veel. Küttepuidu hind on hästi püsinud ja üheks oluliseks põhjuseks miks hind on suhteliselt vähe langenud, on korralik küttepuidu nõudlus meie energia- ja graanulitootjate poolt. Samas, kui paberipuidu hind langeb veelgi, toob see kaasa kindlasti ka küttepuidu hinna languse. Euroopas on oodata tänavu suvel suurt kahjustatud puidu pakkumist, mis omakorda surub alla odavamate sortimentide, paberi- ja küttepuidu, hinda. Ka Eestis on märke järsult kasvavast üraskikahjustusest. Kui okaspuupalgi ostjate osas on nägemus laias laastus ühesuunaline ja kerges languses, siis kasepalgi ostjate nägemused on erisuunalised ning teises kvartalis on oodata nii tõusu kui ka langust ettevõtete poolt pakutavates hindades. Kätte jõudnud kevad vähendab raieaktiivsust ja seeläbi ka ümarpuidupuidu pakkumist, kuid puiduturule see teises kvartalis hinnatõusu ei too.

Kasutatud lühendid:

EMPL – Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit

EPK – Eesti Puidumüügikeskus

EUWID – Europäischer Wirtschaftsdienst

KÜ Eramets – Keskühistu Eramets

Luke – *Luonnonvarakeskus* (Soome Loodusressursside Instituut)

mln – 1 000 000

METLA – Metsäntutkimuslaitos

OP – okaspuu

pm³ - puistekuupmeeter

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

tm – tihumeeter, võrdub kuupmeetriga (m³)

SEK – rootsi kroon

CZK – tšehhi kroon

⁴² EUWID 15.04.2019